

POSTANOWIENIE

16 maja 2023 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Monika Koba (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Grzegorz Misiurek

SSN Dariusz Zawistowski

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym 16 maja 2023 r. w Warszawie,
zażalenia G. S.

na postanowienie Sądu Apelacyjnego w Łodzi
z 9 grudnia 2022 r., I WSC 332/22 (I ACa 489/21),
w sprawie z powództwa G. S.

przeciwko Skarbowi Państwa – Sądowi Okręgowemu w Łodzi
o zapłatę,

1) oddała zażalenie,

**2) zasądza od powoda na rzecz Skarbu Państwa – Prokuraturii
Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej kwotę 5.400 zł (pięć tysięcy
czterysta złotych) tytułem zwrotu kosztów postępowania
kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Zaskarżonym postanowieniem z 9 grudnia 2022 r. Sąd Apelacyjny w Łodzi odrzucił skargę kasacyjną powoda G.S. od wyroku tego Sądu z 30 czerwca 2022 r. Przyczyną odrzucenia skargi było stwierdzenie, że wniosek powoda o sporządzenie uzasadnienia zaskarżonego orzeczenia został odrzucony postanowieniem z 14 września 2022 r. z uwagi na nieusunięcie wszystkich jego braków formalnych (niewskazanie we wniosku zakresu żądanego uzasadnienia). W konsekwencji skarga kasacyjna wniesiona mimo niedoręczenia uzasadnienia

zaskarżonego nią orzeczenia, a co za tym idzie niedopuszczalna z innych przyczyn, podlegała odrzuceniu (art. 398⁶ § 2 k.p.c.).

Zażalenie na to postanowienie wniósł powód, zaskarżając je w całości, wnosząc o jego uchylenie i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Apelacyjnemu, celem doręczenia wyroku z uzasadnieniem. Zaskarżonemu postanowieniu zarzucił naruszenie art. 398⁶ § 2 w zw. z art. 398⁵ § 1 k.p.c. i art. 328 § 3 k.p.c. Ponadto, na podstawie art. 380 w zw. art. 398²¹ k.p.c. wniósł o dokonanie kontroli postanowienia Sądu Apelacyjnego z 14 września 2022 r. w przedmiocie odrzucenia jego wniosku o sporządzenie uzasadnienia orzeczenia i jego doręczenie, które to postanowienie nie podlegało odrębnemu zaskarżeniu, a miało wpływ na rozstrzygnięcie sprawy.

Pozwany wniósł o oddalenie zażalenia i zasądzenie kosztów postępowania zażaleniowego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zażalenie nie zasługuje na uwzględnienie.

Postanowienie sądu drugiej instancji o odrzuceniu wniosku o sporządzenie uzasadnienia nie podlega zaskarżeniu zażaleniem do Sądu Najwyższego (art. 394¹ k.p.c.), ani do innego składu sądu drugiej instancji (art. 394² k.p.c.). Kontrola tego postanowienia przez Sąd Najwyższy przy rozpoznawaniu zażalenia na postanowienie o odrzuceniu skargi kasacyjnej jest dopuszczalna na wniosek skarżącego na podstawie art. 380 k.p.c. w zw. z art. 398²¹ i w zw. z art. 394¹ § 3 k.p.c. Skarżący złożył w zażaleniu stosowny wniosek w tym przedmiocie, postanowienie Sądu Apelacyjnego z 14 września 2022 r. o odrzuceniu jego wniosku o sporządzenie uzasadnienia wyroku Sądu Apelacyjnego z 30 czerwca 2022 r. podlega zatem kontroli Sądu Najwyższego w postępowaniu zażaleniowym.

Zgodnie z art. 387 § 3 k.p.c. orzeczenie sądu drugiej instancji z uzasadnieniem doręcza się tej stronie, która w terminie tygodnia od dnia ogłoszenia orzeczenia zgłosiła wniosek o doręczenie orzeczenia z uzasadnieniem. Zgodnie z art. 328 § 3 w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. we wniosku – z uwzględnieniem specyfiki postępowania odwoławczego - należy wskazać, czy pisemne uzasadnienie ma dotyczyć całości wyroku czy jego części, w szczególności

poszczególnych objętych nim rozstrzygnięć. W konsekwencji, pisemne uzasadnienie wyroku sporządza się w zakresie wynikającym z wniosku o doręczenie wyroku z uzasadnieniem (art. 329 § 1 w zw. z art. 391 § 1 k.p.c.). Wskazanie, czy pisemne uzasadnienie ma dotyczyć całości wyroku, czy jego części stanowi dodatkowe wymaganie formalne wniosku o uzasadnienie, jako pisma procesowego.

Stosownie natomiast do art. 328 § 4 w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. sąd odrzuca wniosek o sporządzenie uzasadnienia, jeżeli jest niedopuszczalny, spóźniony, nieopłacony lub dotknięty brakami, których nie usunięto mimo wezwania.

Z akt sprawy wynika, że w dniu 18 lipca 2022 r. pełnomocnik powoda złożył wniosek o sporządzenie uzasadnienia wyroku z 30 czerwca 2022 r. We wniosku - wbrew art. 328 § 3 w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. - nie wskazano, czy pisemne uzasadnienie ma dotyczyć całości wyroku czy jego części (k. 691 - 692). Zarządzeniem z 21 lipca 2022 r., doręczonym 8 sierpnia 2022 r. (k. 697), Sąd Apelacyjny wezwał pełnomocnika powoda do wskazania czy wniosek dotyczy całości czy części wyroku oraz do uiszczenia opłaty sądowej w kwocie 100 zł lub dowodu jej uiszczenia w terminie 7 dni pod rygorem odrzucenia wniosku (k. 693). Przy piśmie z 8 sierpnia 2022 r. pełnomocnik złożył dowód uiszczenia opłaty sądowej w kwocie 100 zł, nie wskazując czy skarży wyrok w całości czy w części i nie wyjaśniając przyczyn nie wykonania w tej części kierowanego do niego zarządzenia (k.698). Sąd Apelacyjny wobec bezskutecznego upływu terminu na wykonanie zobowiązania do usunięcia braków formalnych wniosku, postanowieniem z 14 września 2022 r., odrzucił wniosek o sporządzenie i doręczenie uzasadnienia wyroku.

Skarżący w zażaleniu nie kwestionuje nie wykonania kierowanego do niego zarządzenia, nie wyjaśnia również przyczyn tego stanu rzeczy, uznaje natomiast, że wobec treści wyroku z 30 czerwca 2022 r. Sąd Apelacyjny powinien przyjąć, że wniosek dotyczył całego wyroku. Jego zdaniem wynika to z faktu, że wyrok ten zawierał tylko jeden punkt o oddaleniu apelacji, zaś pozostałe rozstrzygnięcia stanowiły postanowienia o rozliczeniu kosztów postępowania, co oznacza, że nie

były częścią wyroku. Gdyby intencją powoda było zaskarżenie orzeczenia o kosztach wnioślbym o sporządzenie uzasadnienia tylko w tej części.

Stanowisko to nie zasługuje na podzielenie. Zgodnie z art. 328 § 3 w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. strona ma prawo do złożenia ograniczonego wniosku o uzasadnienie, gdyż nie musi on dotyczyć całości wyroku, ale jego części, a w szczególności poszczególnych objętych nim rozstrzygnięć. Skorelowany z tym został obowiązek wskazania, czy pisemne uzasadnienie ma dotyczyć całości wyroku, czy jego części, którego nie wykonanie skutkuje odrzuceniem wniosku (art. 328 § 4 k.p.c.)

Jeżeli z treści wniosku – tak, jak to miało miejsce w rozpoznawanym przypadku - nie wynika, czy strona wnosi o sporządzenie uzasadnienia w odniesieniu do całości wyroku, czy też co do jego części (i jakiej), należy ją wezwać do sprecyzowania wniosku pod rygorem jego odrzucenia (art. 328 § 4 k.p.c.), gdyż jest to - z mocy art. 328 § 3 k.p.c. - jego brak formalny. Bez usunięcia tego braku sprawie nie można nadać dalszego biegu nie jest bowiem jasne w jakim zakresie wnioskodawca domaga się uzasadnienia. Nie ma też podstaw do konstruowania domniemania, że brak wskazania we wniosku zakresu żadanego uzasadnienia nakazuje przyjęcie, że wniosek dotyczy całości orzeczenia. Ustawodawca nie wprowadził bowiem takiego domniemania mimo, że posłużył się taką konstrukcją w innych przepisach kodeksu postępowania cywilnego (art. 391¹ § 2 k.p.c.). Posłużenie się takim domniemaniem przez sąd, wbrew jednoznacznej treści art. 328 § 3 w zw. z art. 328 § 4 k.p.c., który nakazuje odrzucić wniosek dotknięty tego rodzaju brakiem formalnym, a nie nadać mu bieg w możliwie najszerszym zakresie, może być po pierwsze, sprzeczne z wolą strony, a po wtóre, mieć istotne znaczenie z perspektywy zakresu prawomocności orzeczenia (art. 363 § 1 k.p.c.).

W niniejszej sprawie pełnomocnik skarżącego we wniosku nie wskazał czy wnosi o sporządzenie uzasadnienia całości czy części wyroku. Wyrok ten zawierał przy tym trzy odrębne rozstrzygnięcia: oddalenie apelacji (punkt 1), zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kwoty 8100 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym (punkt 2) oraz przyznanie

pełnomocnikowi reprezentującemu powoda z urzędu w postępowaniu apelacyjnym kwoty 6642 zł tytułem zwrotu kosztów nieopłaconej pomocy prawnej (punkt 3).

Nie można zatem podzielić stanowiska skarżącego, że zakres żądanego uzasadnienia orzeczenia nie wymagał żadnych zabiegów interpretacyjnych. Sąd Apelacyjny bez sprecyzowania wniosku nie był w stanie stwierdzić, czy powód domagał się uzasadnienia rozstrzygnięcia o oddaleniu jego apelacji wraz z akcesoryjnym rozstrzygnięciem o kosztach postępowania apelacyjnego czy też zainteresowany był jedynie uzasadnieniem rozstrzygnięcia o obciążeniu go kosztami zastępstwa procesowego jego przeciwnika procesowego lub uzasadnieniem rozstrzygnięcia o kosztach nieopłaconej pomocy prawnej. Z faktu, że wyrok Sądu Apelacyjnego zawierał jeden punkt „oddala apelację”, zaś pozostałe rozstrzygnięcia stanowiły postanowienia o rozliczeniu kosztów postępowania – wbrew stanowisku skarżącego – nie sposób wyprowadzić wniosku, że jego wniosek o uzasadnienie dotyczył całości rozstrzygnięcia, a jego intencja była oczywista. Teza, że rozstrzygnięcia o kosztach nie stanowią części wyroku jest oczywiście bezpodstawna.

Prawidłowo zatem Sąd drugiej instancji odrzucił wniosek powoda o sporządzenie i doręczenie uzasadnienia wyroku z 30 czerwca 2022 r., co skutkowało prawidłową oceną niedopuszczalności wniesionej skargi kasacyjnej. Warunkiem wniesienia skargi jest bowiem uprzednie skuteczne złożenie wniosku o sporządzenie uzasadnienia i doręczenie zaskarżonego orzeczenia wraz z uzasadnieniem.

Z tych względów Sąd Najwyższy oddalił zażalenie (art. 398¹⁴ w zw. z art. 394¹ § 3 k.p.c.), o kosztach postępowania zażaleniowego orzekając na podstawie art. 98 § 1 i 3 w zw. z art. 99 i art. 391 § 1 w zw. z art. 398²¹ k.p.c., a także § 2 pkt 7 i § 10 ust. 2 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz.U. z 2015 r., poz. 1800, ze zm.).

